

Ανάλυση στα γεγονότα

Τα αίτια της υψηλής ανεργίας των πτυχιούχων ΑΕΙ-ΤΕΙ*Η οικονομική και εκπαιδευτική πολιτική***Του ΜΑΝΟΛΗ Γ. ΔΡΕΤΤΑΚΗ***

Ένα από τα πολλά αρνητικά «ρεκόρ» που έχει η χώρα μας ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) είναι -σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Eurostat στις 18.4.07- η ανεργία των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ - ΤΕΙ) (βλέπε «Ελευθεροτυπία» της 19.4.07). Το ερώτημα που γεννιέται είναι: σε ποιους λόγους οφείλεται το υψηλό αυτό ποσοστό ανεργίας;

Πριν προχωρήσουμε, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η μεγάλη πλειονότητα των ανέργων πτυχιούχων είναι νέοι και, επομένως, αποτελούν τμήμα των ανέργων νέων, στο ποσοστό ανεργίας των οποίων η χώρα μας, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Eurostat στις 2.5.07, κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. (βλέπε «Ελευθεροτυπία» της 3.5.07). Ο μεγάλος αριθμός των ανέργων νέων ανδρών και (περισσότερο) γυναικών, με τη σειρά του, αποτελεί τμήμα του συνόλου των ανέργων της χώρας, στο ποσοστό των οποίων η Ελλάδα, σύμφωνα με την τελευταία ανακοίνωση της Eurostat, κατέχει την 4η υψηλότερη θέση (μετά την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Γαλλία) ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Τα παραπάνω δεδομένα μάς οδηγούν στο πρώτο και βασικό αίτιο της ανεργίας, δηλαδή την οικονομική πολιτική, που ακολουθείται εδώ και πολλά χρόνια από τις κυβερνήσεις και των δύο κομμάτων εξουσίας, μια πολιτική, η οποία δεν δημιουργεί επαρκή αριθμό διατηρήσιμων θέσεων εργασίας. Αυτό οφείλεται, ανάμεσα στα άλλα, στο ότι η πολιτική αυτή δεν συνέβαλε:

- Στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργίας, ώστε ο τομέας αυτός της οικονομίας να μπορέσει να συγκρατήσει ή και να ελκύσει νέους σε προσοδοφόρες καλλιέργειες (τυποποιημένων και υψηλής ποιότητας προϊόντων, βιολογικές καλλιέργειες κ.λπ.).

- Στην προσέλκυση νέων Ελλήνων επιστημόνων με υψηλή κατάρτιση και εμπειρία σε πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού, με τη δημιουργία τεχνολογικών πάρκων, στα οποία θα αξιοποιούνταν οι γνώσεις τους σε τομείς αιχμής (πληροφορικής, βιοτεχνολογίας κ.λπ.).

- Στην αξιοποίηση των κλιματολογικών πλεονεκτημάτων της χώρας, με την ανάπτυξη 12μηνης τουριστικής περιόδου με όλες τις μορφές τουρισμού τόσο στις ορεινές όσο και στις νησιωτικές περιοχές της, με την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών σε ανταγωνιστικές τιμές και γενικότερα

- Στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας (βλέπε σχετικά άρθρο μας στην «Ελευθεροτυπία» της 30.4.07) με την αξιοποίηση των ειδικών πλεονεκτημάτων των νομών ή ακόμα και πόλεων και οικισμών.

Ένα άλλο βασικό αίτιο της υψηλής ανεργίας των πτυχιούχων ΑΕΙ - ΤΕΙ είναι η εκπαιδευτική πολιτική που έχουν ακολουθήσει όλες οι κυβερνήσεις. Η πολιτική αυτή δεν λαμβάνει υπόψη ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας, ούτε τις απαιτήσεις του διεθνοποιημένου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, στο οποίο είναι υποχρεωμένη να λειτουργήσει η χώρα μας ως μέλος της Ε.Ε. Πιο συγκεκριμένα, εξ αιτίας της πολιτικής αυτής, ανάμεσα στα άλλα, στη χώρα μας:

- Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση είναι υποβαθμισμένη και έχει γίνει αντικείμενο συνεχών πειραματισμών, χωρίς ουσιαστική μελέτη για τις ζητούμενες ειδικότητες και χωρίς το αναγκαίο διδακτικό προσωπικό και την απαραίτητη σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή.

- Δεν υπάρχει ουσιαστικός επαγγελματικός προσανατολισμός, με αποτέλεσμα οι διαδοχικές γενιές των Ελλήνων και Ελληνίδων να κάνουν επιλογές σε ό,τι αφορά την εκπαίδευσή τους και το επάγγελμά τους, όχι με βάση τα αντικειμενικά δεδομένα (δηλαδή τις τρέχουσες ανάγκες της κοινωνίας και οικονομίας σε εργατικό δυναμικό) και τις προοπτικές που έχει η χώρα στο διεθνοποιημένο περιβάλλον που προαναφέρθηκε (δηλαδή τη βιωσιμότητα των διαφόρων επαγγελμάτων, για τα οποία υπάρχει τώρα ζήτηση). Οι επιλογές των νέων γίνονται με βάση κατεστημένες (αλλά, σε πολλές περιπτώσεις, ξεπερασμένες) αντιλήψεις (βλέπε σχετικά στη συνέχεια).

- Όλοι οι υπουργοί Παιδείας έχουν συμβάλει στην αλόγιστη ίδρυση τμημάτων σε παλαιά και νέα ΑΕΙ ή ΤΕΙ, διάσπαρτων σε όλη τη χώρα, με ειδικότητες, για τις οποίες δεν υπάρχει προοπτική απασχόλησης των αποφοίτων. Η ίδρυση τέτοιων τμημάτων γίνεται εξ αιτίας είτε πιέσεων τοπικών βουλευτών του κυβερνώντος κόμματος, είτε για λόγους εξυπηρέτησης της εκλογικής περιφέρειας των υπουργών, είτε έπειτα από ατεκμηρίωτες προτάσεις των ίδιων των ιδρυμάτων.

- Όλοι επίσης οι υπουργοί Παιδείας καθορίζουν αριθμό εισακτέων σε πολλά από τα υπάρχοντα ή τα νεοϊδρυόμενα τμήματα των ΑΕΙ - ΤΕΙ πολύ μεγαλύτερο από τον αριθμό που προτείνουν τα ιδρύματα. Η τακτική αυτή προκαλεί πληθώρα σπουδαστών και στη συνέχεια (όσων παίρνουν πτυχίο) αποφοίτων σε κλάδους, οι οποίοι είναι κορεσμένοι, γεγονός που τροφοδοτεί την ανεργία ή την ετεροαπασχόληση.

- Το σύστημα εισαγωγής στα ΑΕΙ - ΤΕΙ -ιδιαιτέρα πριν από την καθιέρωση ως ελάχιστου βαθμού της βάσης του 10- κατανέμει «επιτυχόντες» σε τμήματα στα οποία δεν είχαν βασικά πρόθεση να εισαχθούν. Ορισμένοι από τους φοιτητές αυτούς προσπαθούν απλώς να πάρουν το πτυχίο και τελειώνοντας δεν έχουν ιδιαίτερη επιθυμία να σταδιοδρομήσουν και έτσι δεν φροντίζουν να αυξήσουν τα προσόντα τους με ειδίκευση ή μεταπτυχιακές σπουδές (που σήμερα θεωρούνται απαραίτητες σε πολλές ειδικότητες). Πάρα πολλοί, όμως, δεν τελειώνουν και προστίθενται στις δεκάδες χιλιάδες των «αιωνίων φοιτητών».

Η ανεργία, όμως, των αποφοίτων ΑΕΙ - ΤΕΙ οφείλεται και στη νοοτροπία και τις εμμονές της ελληνικής οικογένειας, η οποία, ενώ βλέπει τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των πτυχιούχων, εξακολουθεί να θεωρεί υποδεέστερη την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και να προωθεί τα παιδιά της (καταβάλλοντας, όταν μπορεί, το υψηλό κόστος των φροντιστηρίων και των ιδιαιτέρων μαθημάτων) σε σχολές των ΑΕΙ - ΤΕΙ, ανεξάρτητα από τις προοπτικές απασχόλησης και ανεξάρτητα από τις ικανότητες και τις κλίσεις των παιδιών.

Από τα όσα, με πολλή συντομία, αναφέρθηκαν στο άρθρο αυτό, είναι σαφές ότι η μείωση του ποσοστού ανεργίας των αποφοίτων ΑΕΙ - ΤΕΙ (και γενικότερα των νέων) απαιτεί ριζική αλλαγή πολλών πλευρών (ορισμένες από τις οποίες αναφέρθηκαν πιο πάνω) της οικονομικής και εκπαιδευτικής πολιτικής των κυβερνήσεων, καθώς και της νοοτροπίας των ελληνικών οικογενειών. Η αλλαγή αυτή απαιτεί γενναίες αποφάσεις. Η λήψη και εφαρμογή τέτοιων αποφάσεων είναι σήμερα το μέγα ζητούμενο στη χώρα μας.

* Ο Μανόλης Γ. Δρεπτάκης είναι πρώην: αντιπρόεδρος της Βουλής, υπουργός και καθηγητής της ΑΣΟΕΕ.